1. Günlük Konuşmalarda Dinî İfadeler

- Din, akıl sahiplerini kendi istek ve hür iradeleri ile hayırlı olan şeylere sevk eden; davranışlarımızı ve dilimizi etkileyen ilahî kurallardır.

Dinî İfadeler: Günlük konuşma dilimizde kaynağını dinden alan ifadelere denir.

- Hayatımızın günlük akışı içerisinde okula gider, ders çalışır, oyun oynar, alışveriş yapar ve arkadaşlarımızla görüşürüz.
- Bu faaliyetleri gerçekleştirirken insanlarla iletişimimizi sağlayan çeşitli kelime, ifade ve deyimler kullanırız. Bunlar unsurlardır.
- Dilimize ve kültürümüze yerleşmiş, hayatımızın ayrılmaz parçası olmuş bu kelime ve ifadelerin bazılarının kaynağı dindir. Bu ifadeler lardır. Besmele, Allah'a şükür, maşallah, estağfirullah, sübhanallah, Allah bereket versin gibi ifadeler bunlardan bazılarıdır.

Allah

Allah (c.c.): Kâinatın ve bütün varlıkların yaratıcısı olan tek ve yüce varlığın özel ismidir.

- Evrendeki yaratılan hiçbir şeyin kendi başına var olamayacağını, her şeyi yaratan Yüce bir varlığın olması gerekir. Bu yüce varlık Allah'tır (c.c.).
- O'nun yüceliğine olan inancımızdan dolayı konuşmalarımızda, Allah şifa versin, Allah rahmet eylesin ve Allah yardımcın olsun gibi çeşitli ifadeler kullanırız.

Peygamber

Peygamber: Yüce Allah kendisini doğru tanımamız ve bilmemiz için insanlar arasından kişilere denir.

- Yüce Allah'ın mesajlarını insanlara ulaştıran elçidir.
- Allah'ın (c.c.) Rab, Rahman, Rahim, Aziz, Rezzak gibi isimlerinin olduğunu peygamberlerin bizlere verdiği bilgilerden öğreniriz ve Yüce Allah'ı daha iyi tanır ve biliriz.

Besmele

- İslam dini, emir ve tavsiyeleriyle hayatımızı şekillendirir ve söz ve davranışlarımızın bu emir ve tavsiyelere uygun olmasını ister.
- Günlük hayatımızdaki basit işlerimizin Allah'ın (c.c.) izniyle ve adıyla gerçekleştiğini bize hatırlatan ifadeye **besmele** denir.
- Bir işe başlarken besmele çekerek Allah'ın (c.c.) adını anmış oluruz.

Eûzü Besmele: **"Eûzübillâhimineşşeytânirracîm, Bismillâhirrahmânirrahîm"** ifadesine denir.

- Bazen kısaca "**Bismillah**" bazen de uzun hali ile **"Eûzübillâhimineşşeytânirracîm, Bismillâhirrahmânirrahîm"** ifadesini kullanırız.
- İşlerimize başlamak; işlerimizin güzel ve bereketli sonuçlanmasını Allah'tan (c.c.) istemektir.
- Besmele çektiğimizde Allah'ın (c.c.) işlerimizi kolaylaştıracağına inanırız.

ibrahimneseli.com

- **Besmele çekmekteki temel amaç,** Allah'ın (c.c.) adını anarak işe başlayıp O'na kulluk görevini yerine getirmektir.
- Bir şey yer içerken, evden çıkarken, derse başlarken, yatağımıza yatarken, sabah kalkarken besmele çekeriz.

Eûzü Besmele:

"Eûzübillâhimineşşeytânirracîm, Bismillâhirrahmânirrahîm"

Anlamı:

"Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım. Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla".

- Besmele, Kur'an-ı Kerim'den bir cümledir.
- Kur'an-ı Kerim'deki surelerin başında besmele bulunur.
- Kur'an-ı Kerim'den bir sure veya bir bölüm okumak istediğimizde önce **"Eûzübillâhimineşşeytânirracîm Bismillâhirrahmânirrahîm"** deriz.
- **Hz. Muhammed (s.a.v.)** sözlerine ve bir işe başlarken besmele çeker ve bizlere de besmele çekmeyi tavsiye eder:
  - **"Biriniz yemek yerken besmele çeksin. Şayet yemeğe başlarken besmele çekmeyi unutursa, hatırladığı anda 'baştan sona bismillah' desin."(Hadis-i Şerif)**

Selam

- **Selam:** Barış, esenlik, huzur, emniyet ve güven gibi anlamlara gelir.
- "**Selam**" ile "**İslam**" aynı kökten türeyen iki kelimedir.
  - İnsanların birbirlerine selam vermesine **selamlaşma** denir.
- Selamlaşma, insanlar arasında sevgi ve dostluğun artmasını sağlar.
- Selamlaşma ile insanların birbirine güvenmesinin temeli atılır, sevgi ve saygıya dayalı ilişki gelişir.
- İnsanların birbirine güvenmesinin ilk basamağı selamlaşmaktır.
- Birbirine selam veren insanlar **"Bana güvenebilirsin, benden sana zarar gelmez."** mesajı vermiş olurlar.

Ayet

Cennet, huzur ve güven yurdudur. Dünya hayatında Allah'a (c.c.) inanıp güzel işler yapanlar cennet yurdunda yaşayacaklardır. Cennete kavuşan insanlara melekler "... Size selam olsun, tertemiz oldunuz, Haydi ebedi kalmak üzere buraya girin." derler. (Zümer suresi, 73. ayet.)

- Allah'a (c.c.) inanan ve güzel işler yapan insanlar, huzur ve güven içerisindedirler.
  - **"Çok merhametli olan Rab'den bir söz olarak kendilerine 'Selam' vardır."(Yâsîn suresi, 58.)**
  - Enes b. Malik'e (r.a.) bir gün Hz. Muhammed (s.a.v.) şu tavsiyede bulunmuştur: **"Yavrucuğum! Kendi ailenin yanına girdiğinde onlara selam ver ki sana ve ev halkına bereket olsun." (Tirmizî, İsti'zân, 10.)**

- Selamlaşmak için kullan ifadelerden en yaygın olanı, İslam dininin tavsiye ettiği **"Selamün Aleyküm"** sözüdür. "Selamün Aleyküm", barış, huzur ve güven içinde olasın anlamına gelir.
- Bu ifadeyi duyan kişi **"Ve Aleyküm Selam"** diye cevap vererek barış, huzur ve güven senin de üzerine olsun diye karşılık verir.
  - **"Siz, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selamı yayınız."(Müslim, İman, 93)**
  - **"Size bir selam verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selamla karşılık verin..."(Nisâ suresi, 86)** buyurarak verilen selama mutlaka karşılık verilmesini de emretmektedir.

ibrahimhoca.com

Hamd ve Şükür

- **"İnsanlara teşekkür etmeyi bilmeyen Allah'a da şükredemez."(Tirmizî, Birr, 35)** hadisiyle çevremizdeki insanlara teşekkür etmenin Allah'a (c.c.) olan teşekkürü kolaylaştıracağını vurgulanmaktadır.
  - Bizleri yaratan ve çeşit çeşit nimetler vererek yaşatan,
  - Bizleri yoktan var eden, soluk alıp vermemizi, merhamet ve şefkatle yetişmemizi sağlayan, suyu, havayı ve türlü gıdaları yararlanmamız için bizlere veren,
  - Fark edebildiğimiz veya fark edemediğimiz çeşitli kötülüklerden bizi koruyan Allah'ın (c.c.) bizlere verdiği sayısız nimetlerden bazılarıdır.
  - Bu nimetlerden dolayı söz ve davranışlarımızla Allah'a (c.c.) sunduğumuz teşekküre **şükür** denir.

- Yüce Allah'a şükür için günlük hayatta kullandığımız özel dinî ifadeler birisidir.
- Hamd kelimesinden türemiş **Elhamdülillah** sözü de nimetlerden dolayı Allah'a (c.c.) olan şükrümüzün güzel bir ifadesidir.
  - **"Hamd, âlemlerin rabbi olan Allah içindir."(Fâtiha suresi, 2.)** ayetiyle sadece Allah'a(cc) hamd edilmesi gerektiğini vurgulanmaktadır.
- Allah'ın (c.c.) verdiği sayısız nimetler **için "Hamdolsun", "Elhamdülillah" ve "Allah'ım sana şükürler olsun"** gibi ifadeleri bir şey yiyip içtikten sonra, ödevlerimizi ve dersimizi yaptığımızda, birisi bize halimizi sorduğunda, evimize sağ salim vardığımızda, sahip olduğumuz her bir nimeti hatırladığımızda kullanırız.
- Allah'a (c.c.) teşekkürümüzü sunmuş ve nankörlük etmemiş oluruz.
  - **"Yalnız beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin."(Bakara suresi, 152)**.

Ayetler

- *"Gökten suyu indiren O'dur. Ondan hem size içecek vardır, hem de hayvanlarınızı otlatacağınız bitkiler."*
- *"(Allah) su sayesinde sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve diğer meyvelerin hepsinden bitirir. İşte bunlarda düşünen bir toplum için büyük bir ibret vardır."*
- *"O, geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize verdi. Bütün yıldızlar da O'nun emri ile sizin hizmetinize verilmiştir. Şüphesiz bunlarda aklını kullanan bir millet için ibretler vardır."*
- *"O, taze et yemeniz ve takınacağınız süs eşyası çıkarmanız için denizi sizin hizmetinize verendir. Gemilerin orada suyu yara yara gittiğini görürsün. (Bütün bunlar) O'nun lütfundan nasip aramanız ve şükretmeniz içindir." (Nahl suresi 10, 11, 12 ve 14. ayetler.)*

Estağfirullah ve Sübhanallah

- **Estağfirullah:** Hata ve günahlarımızı Allah'ın (c.c.) affetmesini dilemek için kullandığımız bir dua cümlesidir.
  - **"Allah'tan (c.c.) af ve bağışlanma isterim"** anlamına gelir.
  - Estağfirullah, büyük küçük hataları bir daha yapmamaya niyet edip söz vermek ve bundan dolayı Yüce Allah'ın affediciliğine sığınmaktır.
  - **"Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra ona tövbe edin. Şüphesiz Rabbim çok merhametlidir, çok sevendir."(Hûd suresi, 90.)**
    - **Hz. Peygamber**, **"…Allah'ım! Günahlarımı sana itiraf ediyorum. Günahlarımı bağışla, çünkü günahları senden başka bağışlayacak hiç kimse yoktur."(Tirmizî, Deavât, 15)** duasıyla günahlardan Allah'a (c.c.) sığınarak bağışlanma dilemiştir.
- **Sübhanallah**, Allah'ın (c.c.) yüceliğini büyüklüğünü kabul ettiğimizi ifade eden bir duadır.
  - Sübhanallah diyerek Allah'ın (c.c.) tüm eksiklik ve kusurlardan uzak, en yüce olduğunu ifade etmiş oluruz.

Hadis

Allah'ın (c.c.) en çok sevdiği sözlerden birisi "Allah (c.c.) tüm eksikliklerden uzak ve en yücedir" anlamına gelen "sübhanallahi ve bi hamdihi" ifadesidir. (Müslim, Zikir, 85.)

Tekbir ve Salavat

Tekbir: Allah'ın (c.c.) büyüklüğünü tüm varlıkların üstünde tuttuğumuzun ifadesidir.

- Allahu Ekber sözünü söylemeye tekbir almak veya tekbir getirmek denir.
- Müslümanlar namaz kılmaya tekbir alarak başlar.
- Sevinçli veya coşkulu olduğumuz durumlarda Allahu Ekber diyerek Allah'ı (c.c.) yüceltiriz.
- Minarelerden günde beş kez Allahu Ekber nidalarını duyarız.

Müslümanların iki dinî bayramı vardır.

- **Birincisi;** oruç tuttuğumuz Ramazan ayından sonra gelen **Ramazan Bayramı**,
- **İkincisi**; Rabbimizin rızasını kazanmak için kurban kestiğimiz **Kurban Bayramı**'dır.
  - Kurban Bayramı'nın birinci gününden önceki güne Arife günü denilir.
  - Arife günü sabah namazından başlayarak Kurban Bayramı'nın dördüncü günü ikindi namazına kadar her farz namazdan sonra getirilen tekbirlere **"teşrik tekbiri"** denilir.

Okunuşu:

"Allahu ekber Allahu ekber, Lâ ilâhe illallahu vallahu ekber. Allahu ekber ve lillahi'l-hamd"

Anlamı:

"Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Hamd yalnızca Allah'a aittir."

Salavat: Hz. Peygamber'e duyulan sevgiyi ve saygıyı göstermek için kullanılan dua ifadelerine denir.

Hz. Peygamber için yapılan tüm güzel dualara **salatüselam** denir.

- **"Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ediyorlar. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin, selam edin."(Ahzâb suresi, 56.)**
- **"Kıyamet günü insanların bana en yakını, bana en çok salavat getirendir."(Tirmizî, Vitr, 21)**

Sıkça söylediğimiz salavat;

- Hz. Peygamberin ismi geçtiğinde **"Sallallâhu aleyhi ve sellem"(s.a.v.)** denir. Dua, bereket ve selam onun üzerine olsun anlamına gelir.

Hz. Peygambere ve onun ailesine dua etmek ve selam göndermek için onun öğrettiği farklı salavatlar da vardır.

- Salli-Barik olarak bilinen dualar bu salavatların en yaygın olanıdır.
- Bu dualarda Hz. Peygambere, ailesine ve atası İbrahim Peygambere (a.s.) şöyle dua edilir:

- "Allah'ım! İbrahim Peygambere ve ailesine merhamet ettiğin gibi Hz. Muhammed'e ve ailesine de merhamet et. Gerçekten sen övülen ve şanı yüce olansın."
- "Allah'ım! İbrahim Peygamberi ve ailesini mübarek kıldığın gibi Hz. Muhammed'i ve ailesini de mübarek kıl. Gerçekten sen övülen ve şanı yüce olansın."

ibrahimnesli.com

Sevap ve Günah

- **Sevap:** Allah'ın (c.c.) rızasını ve sevgisini kazandıracak güzel söz ve davranışlarımız için Allah'ın (c.c.) verdiği karşılığa denir.
  - Anne ve babamıza iyi davranmak, fakir ve yoksullara iyilikte bulunmak, Allah'ın emirlerine uyup yasaklarından kaçınmak sevap olan davranışlardandır.
  - Sevabın karşıtı ise günahtır.

- **Günah:** Dinin emir ve yasaklarına aykırı olarak yapılan ve bazı durumlarda cezayı gerektiren söz ve davranışlardır.
  - Hayvanlara kötü davranmak, çevreyi kirletmek, insanları rahatsız edecek davranışlarda bulunmak ise günah olan davranışlardandır.

Bilgi Kutusu

- **Sevap:** Kişinin iman, ibadet, ahlak ve tüm güzel davranışlarının karşılığı olarak Yüce Allah tarafından kendisine verilen mükâfattır.
- **Günah:** Dinin emir ve yasaklarına aykırı olarak yapılan ve bazı durumlarda cezayı gerektiren söz ve davranışlardır.
- **Helal:** Yüce Allah'ın izin verdiği ve serbest bıraktığı iş ve davranışlardır.
- **Haram:** Allah'ın (c.c.) yapılmasını kesin olarak yasakladığı söz ve davranışlardır.

2. Dilek ve Dualarda Geçen Dinî İfadeler

- Hayatımızın her anında kullandığımız dilek ve dua cümleleri gönlümüzü rahatlattığı gibi karşımızdaki insanlara da sevgimizi yansıtır.
- Bu dilek ve dualarımızın hepsinde Allah'ı (c.c.) hatırlar ve yüceltiriz. Aynı zamanda Allah'ın (c.c.) yardımını isteriz.

Hayatımızda kullandığımız dilek ve dualarda geçen dini ifadeler şunlardır:

- Bir kişiden iyilik ve yardım gördüğümüzde, **"Allah razı olsun."** diyerek o kişinin Allah'ın (c.c.) hoşnut olacağı bir kul olması için dua etmiş oluruz.
- Birini yolcu ederken **"Allah'a emanet ol."** deriz. O da bize **"Allah'a ısmarladık."** diyerek karşılık verir.
- Bir hastayı ziyaret ettiğimizde **"Allah şifalar versin."** ifadesini kullanır, böylece Rabbimizin yardımıyla iyileşmesi için dua ederiz.
- Yapacağımız bir iş için veya bir buluşmaya gideceğimiz zaman **"İnşallah"** diyerek o işin Allah'ın (c.c.) dilemesi ile gerçekleşeceğine inanırız.
- Bir olay veya durumla karşılaştığımızda, şaşkınlık veya sevinç hallerimizde Allah'ın (c.c.) istediği olur anlamında **"Maşallah"** deriz.
- Ders çalışan veya sınava hazırlanan birine **"Allah zihin açıklığı versin."** deriz
- Alışveriş yaparken **"Allah bereket versin."** deriz.
- Bir işle uğraşan kişiye **"Allah kolaylık versin."** deriz.
- Yakını ölen birine **"Allah sabır versin."** deriz.
- Bebeği olan birine **"Allah analı babalı büyütsün."** gibi dileklerde bulunur, dualar ederiz.

- Bu ifadeler insanlar arasındaki ilişkileri güzelleştirir.

- İnsanlar arasında sevginin artmasını sağlar
  - **"Hiçbiriniz kendisi için istediğini mümin kardeşi için de istemedikçe iman etmiş olmaz." (Buhârî, İman, 7)**

3. Bir Dua Tanıyorum: Sübhaneke Duası ve Anlamı

- **Dua:** İnsanın bütün samimiyetiyle Yüce Allah'a yönelmesi, isteklerini O'na iletmesi, O'ndan yardım dilemesi ve O'na güvenmesidir.
- Hz. Muhammed (s.a.v.) Müslümanlara Allah'a (c.c.) nasıl dua edileceğini göstermiştir ve Sübhaneke duası, bu dualardandır.
- Sübhaneke duasıyla Allah'ın (c.c.) yüceliği ifade edilir.
- Tekbir ile namaza başlarken ilk olarak bu dua okunur ve her namazda O'nun yüceliği övülür.
- Çocuklara da ilk öğretilen dualardandır.
- Cenaze namazlarında da okunan bu dua hayatın her anında O'na olan saygıyı ve övgüyü ifade etmenin güzel bir yoludur.

SÜBHANEKE DUASI

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ ۞ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ۞ وَتَعَالٰى
جَدُّكَ ۞ (وَجَلَّ ثَنَآؤُكَ) ۞ وَلَآ اِلٰهَ غَيْرُكَ

Okunuşu	Anlamı
Sübhâneke Allâhümme	Allah'ım! Sen tüm eksikliklerden uzaksın.
Ve bi hamdik.	Seni daima överim.
Ve tebâra kesmük.	Senin adın kutludur.
Ve teâlâ ceddük.	Senin şanın her şeyden üstündür.
Ve celle senâük.*	Senin övgün yücedir.
Ve lâ ilâhe ğayruk.	Senden başka ilah yoktur.

* Sadece cenaze namazı kılarken okunur.